

FINANCOVANIE SPP: FAKTY A ČÍSLA

Spoločná poľnohospodárska politika sa tradične financovala z jedného fondu, Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF), ktorý bol 1. januára 2007 nahradený Európskym poľnohospodárskym záručným fondom (EPZF) a Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EPFRV). Nariadením o SPP na roky 2023 – 2027 sa zavádza nový model vykonávania (strategický plán) pre všetky výdavky SPP.

PRÁVNY ZÁKLAD

- Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), článok 40 ods. 3.
- [Nariadenie \(EÚ, Euratom\) 2020/2093](#) zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027.
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/2115](#) z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013.
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/2116](#) z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013.
- [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/2117](#) z 2. decembra 2021, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny, nariadenie (EÚ) č. 251/2014 o vymedzení, opise, obchodnej úprave, označovaní a ochrane zemepisných označení aromatizovaných vínnych výrobkov a nariadenie (EÚ) č. 228/2013 o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie.

VÝVOJ RÁMCA FINANCOVANIA POĽNOHOSPODÁRSTVA

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) zriadená v januári 1962 bola založená na EPUZF. V roku 1964 sa tento fond rozdelil na dve sekcie, a to záručnú a usmerňovaciú, na ktoré sa vzťahovali rozdielne pravidlá.

Od roku 1988 finančné prostriedky podliehali prísnej rozpočtovej disciplíne po zavedení prvej medziinštitucionálnej dohody, ktorá obsahovala finančný výhľad na roky 1988 – 1992.

Viacročný finančný rámec na roky 2007 – 2013 bol schválený v roku 2006 ([1.4.3](#)). Nariadením (ES) č. 1290/2005 sa vytvorili dva európske poľnohospodárske fondy, z ktorých sa financuje SPP: Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF) a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV). Z EPZF (prvý pilier SPP) sa financujú všetky výdavky súvisiace s priamymi platbami poľnohospodárom ([3.2.5](#)) a všetky výdavky súvisiace s trhom ([3.2.4](#)). V nariadení (ES) č. 1698/2005 sa vymedzujú finančné a programovacie charakteristiky EPFRV (2. pilier SPP) ([3.2.6](#)). EPFRV spolufinancuje zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho a lesníckeho odvetvia, poľnohospodársko-environmentálne opatrenia, zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach, podporu diverzifikácie vidieckeho hospodárstva, ako aj vytváranie miestnych kapacít (iniciatíva LEADER). Na základe novej ZFEÚ ([3.2.1](#)) sa toto rozlišovanie zrušilo a odvtedy obidve zložky rozpočtového orgánu (Parlament a Rada) rozhodujú spoločne o všetkých poľnohospodárskych výdavkoch.

Viacročný finančný rámec na roky 2014 – 2020 bol schválený v roku 2013. [V nariadení \(EÚ, Euratom\) č. 1311/2013](#) sa stanovili poľnohospodárske výdavky na obdobie rokov 2014 – 2020 vo výške 408 313 miliardy EUR (71,3 % na priame platby, 24,4 % na rozvoj vidieka a 4,3 % na trhové opatrenia).

V decembri 2020 spoluzákonodarcovia schválili [nariadenie \(EÚ, Euratom\) 2020/2093](#) o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027. V dôsledku toho sa od 1. januára 2021 príjmom SPP sprístupnilo 378 532,3 milióna EUR (v bežných cenách), čo predstavuje 31 % celkového rozpočtu EÚ (pozri tabuľku ďalej v texte). Opatrenia na rozvoj vidieka v rámci SPP budú využívať dodatočné zdroje z programu Next Generation EU (NGEU) na financovanie hospodárskej a sociálnej obnovy po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 (8 070,5 milióna EUR). Celková suma záväzkov SPP na obdobie 2021 – 2027 sa preto stanovuje na 386 602,8 milióna EUR.

Rozpočet SPP EÚ-27 (viazané rozpočtové prostriedky – milióny EUR v bežných cenách)	(A) Rok 2021	(B) Viacročný finančný rámec 2021 – 2027 (VFR)	% (B)
(1) PRVÝ PILIER SPP Priame platby (PP) a opatrenia na poľnohospodárskych trhoch	40 368,0	290 534,0	76,8 %
2. DRUHÝ PILIER SPP			
(2a) Opatrenia na rozvoj vidieka (RV) z VFR	15 345,0	87 998,3	23,2 %
(2b) Dodatočné opatrenia na rozvoj vidieka v rámci NGEU (dočasný nástroj na obnovu)	2 387,7	8 070,5	---
(3) SPP SPOLU 2021 – 2027 EÚ27 [(1)+(2a)]	55 713,0	378 532,3	100 %
(4) ZÁVÄZKY EÚ SPOLU	168 496,0	1 221 719,5	---
(5) % SPP [(3) / (4)]	33,1 %	31,0 %	---

(6) SPP SPOLU: VFR 2021 – 2027 + NGEU 2021 – 2022 [(1)+(2a)+(2b)]	58 100,7	386 602,8	---
(7) SPOLU VFR 2021 – 2027 + NGEU 2021 – 2022	333 108,9	1 642 788,7	---
(8) % SPP [(5) / (6)]	17,4 %	23,5 %	---

Ako sa uvádza v nasledujúcej tabuľke, za rozpočtový rok 2021 93 % výdavkov v rámci prvého piliera (40,77 miliardy EUR podľa najnovšej finančnej správy uverejnenej za rok 2021) pozostáva z priamej pomoci poľnohospodárom (37,87 miliardy EUR). Najväčším príjemcom prostriedkov SPP je Francúzsko (17,1 %), za ktorým nasleduje Španielsko (12,5 %), Nemecko (11,2 %) a Taliansko (10,5 %). V prípade EPFRV sú najväčšími príjemcami platieb Francúzsko a Taliansko (13,1 %, resp. 10,1 %), za ktorými nasleduje Nemecko (9,3 %) a Rumunsko (8,3 %).

VÝDAVKY SPP PODĽA JEDNOTLIVÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOV (EÚ-27, 2021)

Členský štát	Rozdelenie podľa členských štátov Priama pomoc/trhy a ďalšie opatrenia v roku 2021/ rozvoj vidieka v roku 2021 (v miliónoch EUR)			
	a. Priama pomoc (1. pilier – EPZF)	b. Celkom 1. pilier – EPZF (vrátane a.)	c. Celkom EPFRV (2. pilier)	(b+c) % z EÚ spolu
BE	498,6	557,3	83,2	1,17 %
BG	843,2	867,9	354,6	2,25 %
HR	347,7	360,7	382,1	1,36 %
CZ	852,3	869,4	357,1	2,25 %
DK	798,5	808,2	116,7	1,7 %
DE	4 615,1	4 739,8	1 354,0	11,2 %
EE	165,4	167,1	91,6	0,47 %
EL	1 990,9	2 232,6	635,8	5,3 %
ES	5 055,0	5 666,8	1 149,3	12,5 %
FR	6 807,7	7 372,2	1 913,1	17,1 %
IE	1 180,7	1 990,6	343,3	2,8 %
IT	3 552,3	4 241,7	1 470,8	10,5 %
CY	47,3	52,71	22,2	0,14 %
LV	294,7	297,1	124,0	0,77 %
LT	510,2	514,7	188,9	1,3 %
LU	34,3	34,9	15,41	0,1 %
HU	1 276,6	1 310,4	576,5	3,5 %
MT	5,1	5,2	14,9	0,04 %
NL	651,3	703,1	163,1	1,6 %
AT	683,3	707,3	580,7	2,37 %
PL	3 319,7	3 351,3	1 419	8,8 %
PT	756,4	8 60,9	393,7	2,3 %

RO	1 885,2	1 953,0	1 215,1	5,8 %
SI	132,5	139,5	119,1	0,5 %
SK	384,7	395,8	138,9	1,0 %
FI	517,3	526,0	388,3	1,7 %
SE	673,0	686,3	319,7	1,85 %
EÚ	0,0	164,2	0,0	0,3 %
EÚ-27	37 878,8	40 776,5	14 566,4	—

Zdroje: Európska komisia, 15. finančné správy o EPZF a EPFRV za rozpočtový rok 2021.

V decembri 2021 Parlament a Rada prijali tri legislatívne návrhy týkajúce sa SPP na roky 2023 – 2027. [Nariadením \(EÚ\) 2021/2115](#), [nariadením \(EÚ\) 2021/2116](#) a [nariadením \(EÚ\) 2021/2117](#) sa zaviedol nový model vykonávania financovania SPP založený na národných strategických plánoch, ktoré má vypracovať každý členský štát. Nové právne predpisy o SPP sa zameriavajú na výkonnosť a výsledky a uplatňujú individuálny prístup, ktorý členským štátom umožňuje väčšiu flexibilitu pri uplatňovaní politiky na miestnej úrovni. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené pridelené finančné prostriedky na plánované verejné výdavky stanovené v plánoch v rámci oboch fondov.

ROZDELENIE CELKOVÝCH VEREJNÝCH PLÁNOVANÝCH VÝDAVKOV
PRE EPZF A EPFRV PODĽA NARIADENIA O SPP NA ROKY 2023 – 2027.

TYP INTERVENČIE	Príspevok EÚ (EUR)	Vnútroštátne spolufinancovanie*	Celkové verejné výdavky (EÚ financovanie a národné spolufinancovanie)	% ako podiel celkových verejných výdavkov
Podpora prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu (EPZF)				
BISS – Základná podpora príjmu v záujme udržateľnosti (články 21 – 28)	96 697 483 142	neuplatňuje sa	96 697 483 142	31 %
CIS – Viazaná podpora príjmu (články 32 – 35)	23 030 903 969		23 030 903 969	7 %
CIS-YF – Komplementárna podpora príjmu pre mladých poľnohospodárov (článok 30)	3 407 403 394		3 407 403 394	1 %
CRIS – Komplementárna redistributívna podpora príjmu v záujme udržateľnosti (článok 29)	20 094 247 101		20 094 247 101	7 %
Ekoschéma – schémy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých	44 712 639 715		44 712 639 715	15 %

životných podmienok zvierat (článok 31)				
Bavlna – Osobitná platba na bavlnu (články 36 – 41)	1 232 110 245		1 232 110 245	0,4 %
Priame platby z EPZF spolu**	189 109 706 310	neuplatňuje sa	189 109 706 310	62 %
Včelárstvo (články 54 – 56)	285 607 172	324 387 287	609 994 458	0,2 %
Olivy (články 63 – 65)	218 729 300	neuplatňuje sa	218 729 300	0,07 %
Víno (články 57 – 60)	4 142 887 347		4 142 887 347	1 %
Chmeľ (články 61 – 62)	10 940 000		10 940 000	0,004 %
Ovocie a zelenina (články 49 – 53)	4 142 887 347		4 142 887 347	1 %
Ostatné odvetvia (články 66 – 68)	110 171 983		110 171 983	0,04 %
Celková odvetvová podpora – EPZF (aj články 42 – 48)	8 915 271 473	324 387 287	9 239 658 760	3 %
Podpora prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) AECC – súvisiaca so životným prostredím/klímou/dobrymi životnými podmienkami zvierat (článok 70)	20 289 987 423	12 922 384 337	33 212 371 761	11 %
ANC – Oblasť s prírodnými prekážkami (čl. 71)	10 598 347 767	8 117 856 724	18 716 204 491	6 %
ASD – Oblasť s osobitnými znevýhodneniami (čl. 72)	501 286 959	329 170 180	830 457 139	0,3 %
INV – investície (články 73 a 74)	18 433 062 578	12 945 827 188	31 378 889 766	10 %
INSTAL – Založenie poľnohospodárskych podnikov a začínajúcich podnikov (článok 75)	3 411 775 402	1 763 146 568	5 174 921 970	2 %
RIZIKO – nástroje na riadenie rizík (článok 76)	2 731 774 898	1 859 749 688	4 591 524 586	1 %
COOP – spolupráca (článok 77)	7 033 768 843	4 125 997 116	11 159 765 960	4 %
KNOW – znalosti a informácie (článok 78)	1 134 104 929	939 153 317	2 073 258 246	0,7 %
Technická pomoc***	1 864 585 916	neuplatňuje sa	1 864 585 916	0,6 %

Celková podpora prostredníctvom EPFRV rozvoj vidieka	65 998 694 714	43 003 285 120	109 001 979 834	35 %
Celkové plánované výdavky SPP	264 023 672 497	43 327 672 407	307 351 344 904	

Zdroj: Európska komisia, *Schválených 28 strategických plánov SPP (2023 – 2027)*, jún 2023

* Národný príspevok alebo spolufinancovanie nezahŕňa dodatočné vnútroštátne financovanie uvedené v článku 146 nariadenia o strategických plánoch SPP. Platby na podporu podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 nie sú zahrnuté v strategických dokumentoch krajiny. Zahrnuté sú aj prevody medzi fondmi.

** Priame platby: Pokiaľ ide o upravenú prílohu V k nariadeniu o strategických plánoch SPP (spolu zahŕňa odhadovaný výsledok zníženia), ak sa členské štáty rozhodli, celková suma zahŕňa odhadovanú sumu vyplývajúcu z obmedzenia súm poskytnutých poľnohospodárom, takže plánovaná celková suma všetkých intervencií v rámci priamych platieb je vyššia ako suma stanovená v prílohe V k nariadeniu o strategických plánoch SPP, takže rozdiel zodpovedá obmedzeniu; platby na bavlnu sa neplánujú ako intervencia a ich alokácie sú stanovené v prílohe VIII k nariadeniu o SPP.

*** Rozvoj vidieka: technická pomoc financovaná z vnútroštátnych fondov nie je zahrnutá; platby pri predčasnom odchode do dôchodku, ktoré sú opatrením od obdobia 2007 – 2013 s maximálnymi platbami na 15 rokov (spolu približne 5 miliónov EUR vrátane 2 miliónov EUR financovaných z EPFRV), nie sú zahrnuté.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Medziinštitucionálnymi dohodami z rokov 1988, 1993, 1999 a 2006 sa zvýšil vplyv Parlamentu v oblasti povinných výdavkov. [Lisabonskou zmluvou](#) z roku 2009 získal Parlament v súvislosti s celým rozpočtom EÚ rovnaké právomoci ako Rada. Dlhé rokovania o nariadení o finančnom rámci na roky 2014 – 2020 viedli v novembri 2013 k dohode. Parlament zabezpečil väčšiu flexibilitu v riadení rozpočtových okruhov, posilnil jednotnosť rozpočtu, zabezpečil okamžité použitie nesplatených rozpočtových prostriedkov z rozpočtu na rok 2013 členskými štátmi a zabezpečil zvýšenie rozpočtových prostriedkov pridelených v okruhu 1 (konkurencieschopnosť) ([pozícia Európskeho parlamentu z 19. novembra 2013](#) a [rozhodnutie Európskeho parlamentu z 19. novembra 2013](#)). V nadväznosti na posledné triológy, ktoré sa uskutočnili v septembri 2013, Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka zlepšil niekoľko finančných aspektov novej SPP.

Prvý návrh viacročného finančného rámca na obdobie po roku 2020 bol predložený 2. mája 2018. Tento návrh dlhodobého rozpočtu bol v máji 2020 nahradený druhým návrhom posilneným plánom Next Generation EU s cieľom zabezpečiť, aby finančné prostriedky EÚ mohli lepšie pomôcť napraviť hospodárske a sociálne škody spôsobené

pandémiou ochorenia COVID-19. Parlament prijal svoju pozíciu vo svojich uzneseniach zo [14. novembra 2018](#), [23. júla 2020](#) a [17. decembra 2020](#).

Po zdĺhavom procese rokovaní medzi oboma zložkami rozpočtového orgánu sa 17. decembra 2020 dosiahla dohoda.

V júni 2021 Komisia vydala oznámenie s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ, v ktorom sa výzvy, ktorým čelia vidiecke oblasti, stali jadrom stratégií EÚ. [Uznesenie](#) Parlamentu z 13. decembra 2022 o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 V uznesení sa uznáva kľúčová úloha vidieckych oblastí pri riešení sociálnych, hospodárskych a environmentálnych výziev, podporuje rozvoj vidieckeho paktu, zdôrazňuje sa význam mechanizmov overovania vplyvov na vidiecke oblasti a zdôrazňuje sa potreba synergii a koordinácie medzi finančnými nástrojmi EÚ pre tieto územia.

Vera Milicevic
12/2023

